

Begrip

moslims

christenen

Nr 45 mei/juni 1979
abt. f 15.--
losse nrs f 2.25
giro 815474
t.n.v. P. Backx penn.m.

ISLAM EN GODSDIENSTVRIJHEID

"Begrip"
Wüstelaan 80
Santpoort

Ten geleide

In dit nummer van Begrip geven wij de vertaling weer van enkele documenten die betrekking hebben op de meningsvorming in de Islam over godsdienstvrijheid.

Het is een gedeeltelijke vertaling van "Comprendre" nummer 78/12 van 29 december 1978. De oorspronkelijke tekst is verschenen in het tijdschrift Conscience et Liberté dat in Zwitserland wordt uitgegeven, Schosshaldenstrasse 17, 3006 Berne.

Pierre LaNaes, hoofdredakteur van het tijdschrift Conscience et Liberté, schrijft aan de hand van documenten over:

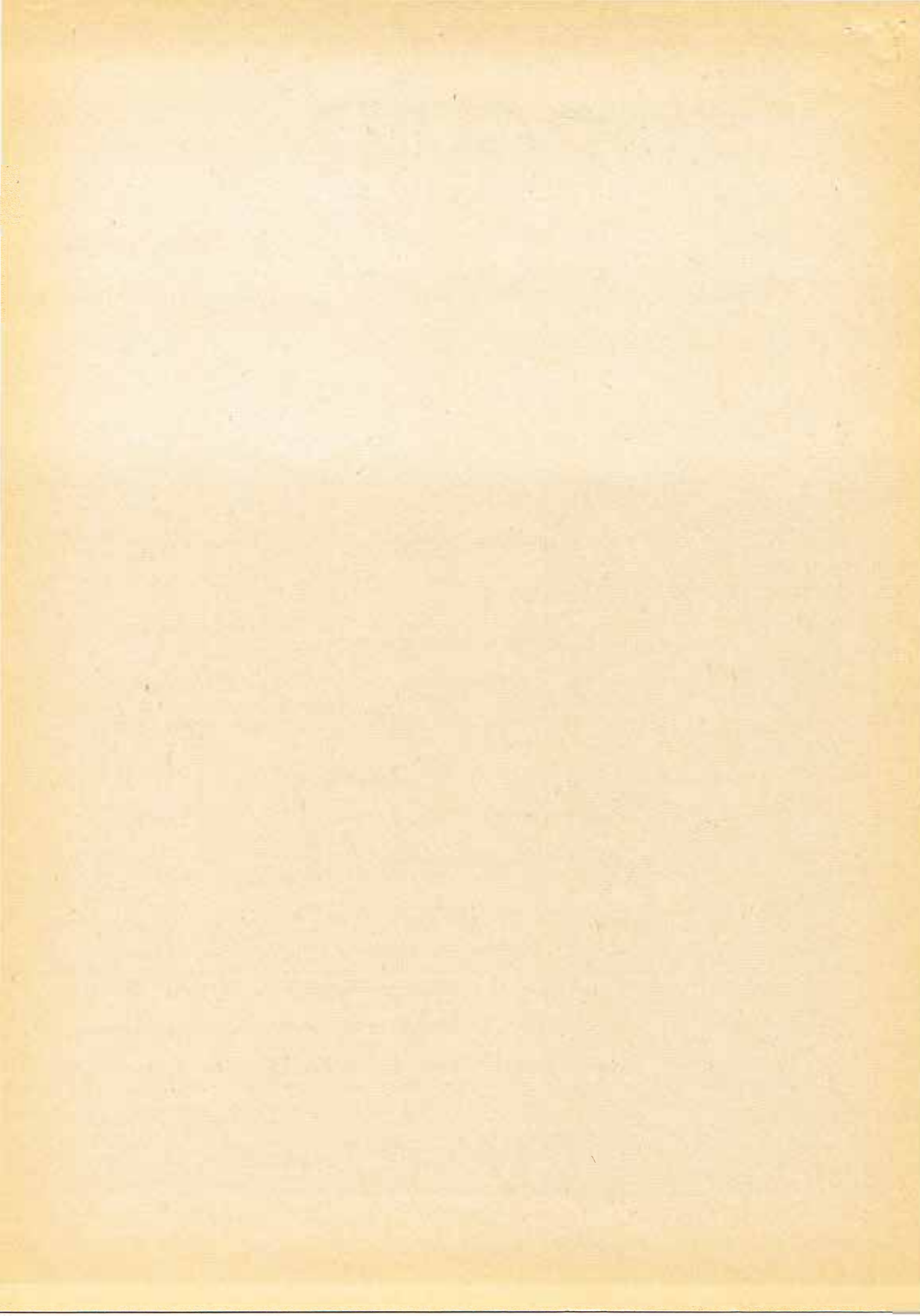
- Inbreng van de Arabische staten over godsdienstvrijheid in het kader van de Verenigde Naties.
- geeft een interview weer dat hij met enkele personen op de theologische faculteit van de Al Azharuniversiteit had over Islam en godsdienstvrijheid.
- een artikel over de Hoge Raad voor moslimzaken in Egypte.

Van dr. Syed Aziz Pasha, secretaris-generaal van de verenigde moslimorganisaties in Groot-Brittannië en Ierland, wordt de conferentie weergegeven die hij gehouden heeft op het congres in Amsterdam in maart 1977.

Tenslotte geven we uittreksels uit de grondwet van diverse Arabische staten.

Het zijn evenzovele documenten die het de lezer mogelijk maken zich een beeld te vormen van het complexe probleem: godsdienstige vrijheid in een moslimland.

P. Backx

I INBRENG VAN DE ARABISCHE STATEN OVER GODSDIENSTVRIJHEID IN DE
VERENIGDE NATIES.

In overwegend islamitische landen wordt vaak bij de grondwet vastgelegd dat de Islam de staatsgodsdienst is. De Koran geeft immers niet alleen richtlijnen op godsdienstig terrein, maar ook inzake staatsinrichting. Daarop aansluitend kan men zich afvragen hoe staan die landen dan tegenover art. 18 (toen nog art. 18, later werd dit art. 19) van de "Algemene Verklaring van de rechten van de mens" opgesteld door de Verenigde Naties: "Ieder heeft het recht van vrijheid van denken, van geweten en van godsdienst; dat recht houdt in om van godsdienst of overtuiging te veranderen tevens de vrijheid om zijn godsdienstige overtuiging openlijk kenbaar te maken - hetzij alleen of in gemeenschap, hetzij privé of publiekelijk - door die te onderrichten en uit te oefenen, door het organiseren van de eredienst en godsdienstige praktijken".

Standpunt van Pakistan.

Er zijn landen die totale vrijheid voorstaan. Bij gelegenheid van een voltallige bijeenkomst van de Verenigde Naties op 10 december 1946 te Parijs, sprak de pakistaanse vertegenwoordiger daarover duidelijke taal: "De weinige opmerkingen die ik namens mijn regering wil maken, hebben betrekking op art. 19, waar de vrijheid van godsdienst plechtig wordt bevestigd, met inbegrip van de vrijheid om van godsdienst te veranderen. Toen deze kwestie ter discussie was bij de "Derde commissie", werd de volledige strekking daarvan niet goed begrepen. Daarom oordeelde Sir Mohammed het nodig, om het standpunt van zijn delegatie tegenover dat artikel 19 nog eens heel duidelijk uiteen te zetten.

Pakistan is een krachtige verdediger van de vrijheid van geweten en van gedachte, zoals trouwens van alle vrijheden, waar art. 19 over spreekt. Daarover mag geen enkel misverstand bestaan.

Sir Mohammed zei verder nadrukkelijk dat, als er alleen maar van een politiek aspect sprake was, hij met de door hem gemaakte opmerking zou kunnen volstaan. Maar deze kwestie heeft voor de pakistaanse delegatie een heel bijzondere betekenis, want sommige aspecten daarvan raken de eer van de Islam. Daarom achtte Sir Mohammed het van belang, om aan de vergadering een uiteenzetting te geven over het standpunt van zijn delegatie; een standpunt dat voortvloeit uit de leer van de Islam op dat terrein.

De leer van de Islam steunt op de Koran. Deze bevat de letterlijke openbaring aan de profeet Mohammed en is derhalve voor de moslims Gods eigen woord. Welnu volgens de Koran mag het geloof, evenals het geweten, nooit het voorwerp zijn van enigerlei verplichting. De Koran zegt uitdrukkelijk: "hij die wil geloven, laat hem geloven, en wie niet wil geloven, zij ook dáárin vrij". De Koran veroordeelt formeel niet het gebrek aan geloof maar de huichelarij. De moslim-godsdienst is een missionaire godsdienst. Zij tracht wel de mensen ertoe te brengen van godsdienst te veranderen en hun levenswijze te veranderen, maar erkent dat ook andere godsdiensten hetzelfde recht hebben om mensen te bekeren.

Bij enkele delegaties is ongerustheid gewekt over dat art. 19, vanwege missionaire activiteiten van sommige andere godsdiensten.

Het is Sir Mohammed een genoegen op dit punt zijn hulde te betuigen aan wat de christen-missionarissen in het Oosten tot stand brachten, vooral inzake opvoeding, hygiëne en gezondheidszorg. Het valt echter niet te loochenen dat hun activiteit soms een politiek karakter heeft gekregen, hetgeen terecht bezwaren heeft kunnen oproepen. De middelen die aangewend werden tot bekering maakten deze bekering tot een middel dat erger was dan de kwaal die ze beoogden te genezen.

Er zitten nog wel andere kanten aan deze kwestie, maar het is nog niet opportuun om die nu al ter sprake te brengen.

De pakistaanse delegatie is van oordeel dat het van essentieel belang is te blijven herhalen; nl. dat de moslim-godsdienst zich altijd ondubbelzinnig heeft uitgesproken voor het recht van gewetensvrijheid en steeds stelling genomen heeft tegen elke vorm van dwang inzake geloof en godsdienstige praktijken.

Om deze reden zal de pakistaanse delegatie vòòr art. 19 stemmen en geen enkele aantasting daarvan toestaan.

Standpunt van Egypte.

De egyptische afgevaardigde mevrouw Talka legde op 20 november 1974 te New York de hiervolgende verklaring af voor de "Derde Commissie" (Hier was nl. een ontwerp in discussie om alle vormen van godsdienstige onverdraagzaamheid van de hand te wijzen).

"De egyptische delegatie stelt er prijs op te verklaren dat niemand zich uitverkoren mag achten vanwege zijn godsdienst, maar dat ieder mens persoonlijk zijn godsdienst kiest.

De bewering dat God bepaalde mensen heeft uitverkoren, staat gelijk met te stellen dat de Schepper zelf aan discriminatie doet. Volgens de verheven voorschriften van het Jodendom zijn diegenen die uitverkoren zijn, die zich inzetten om te dienen en te helpen; om het menselijk erfgoed te verrijken en het lijden te bestrijden, veeleer dan om te veroveren en te overweldigen, te doden en te folteren, en het mensdom nog meer lijden en moeilijkheden te bezorgen, en dat alles in naam van hun godsdienst. Bovendien zou niemand ook maar enig recht mogen verliezen, omdat hij van godsdienst wil veranderen of omdat hij verkiest te geloven, dat er niets te geloven valt."

Deze principiële stellingname wordt echter afgezwakt door de feiten, getuige een wetsontwerp van 1977 bepalend dat iedere moslim, die de Islam zou afzweren met de dood gestraft zou worden.

Zo ook in 1978, tijdens een zitting van een commissie die een ontwerpverklaring uitwerkte over de uitbanning van alle vormen van onverdraagzaamheid op godsdienstige gronden. Toen kwam er nl. een voorstel op tafel van de gedelegeerde van Egypte, om in de tekst van art. 19 de term "veranderen van godsdienst" te schrappen.

En in mei 1978 werd er bij volksstemming een besluit goedgekeurd dat discriminatie inhoudt ten aanzien van niet-gelovigen.

Standpunt van Saoedi-Arabië.

Sommige andere landen zijn trouwens ook tegen de vrijheid om van godsdienst te veranderen. Het meest actief in dit opzicht is Saoedi-Arabië, dat zichzelf uitgeeft voor de verdediger bij uitstek van de Islam.

Zijn vertegenwoordiger, dhr. Baroody, liet hierover geen enkele twijfel tijdens een plenaire zitting van de V.N. op 9 november 1948 te Parijs. Hij stelde voor om alleen de eerste zin van art. 19 te handhaven; dat was volgens hem voldoende voor de handhaving van de vrijheid van gedachte, van geweten en van godsdienst. Hij was verwonderd over een bepaald artikel, voorgesteld door de "Commissie voor de rechten van de mens" dat begint met een uitspraak over deze drie vrijheden, en daarna de aandacht concentreert met name op de vrijheid van godsdienst en het recht om van godsdienst te veranderen, zonder te spreken over het recht om van gedachte te veranderen en zijn geweten te kunnen heroriënteren. Hij stelt zich de vraag of de Commissie soms bevreesd is, bij deze twee laatst genoemde kwesties, verwikkeld te geraken in hun uiteenlopende politieke ideologieën.

Als reden haalde dhr. Baroody het voorbeeld van sommige missionarissen aan in de loop der tijden. Hoe vaak zij hun recht misbruikten door voorlopers te worden van een politieke ingreep wat tot gevolg had dat meer dan eens een volk door hun proselitisme meegesleurd werd in een bloedig konflikt.

Als voorbeeld: de bloedige onvergeeflijke kruistochten. Hun feitelijke doel was van economische en politieke aard.

Om levensruimte te bemachtigen voor het bevolkingsoverschot in Europa.

Als ook de godsdienstoorlogen tussen katholieken en protestanten, met als nasleep de dood van miljoenen mensen, behorende tot godsdiensten die nauwelijks van elkaar verschillen.

Dhr. Baroody is van mening dat de godsdienst in wezen de uiting is van een emotie. Hij oordeelt het niet nodig om een nauwkeurige analyse te geven van alle psychologische factoren die in het spel zijn. Zelfs nu nog, zo zegt hij, nu er volgens sommigen verdraagzaamheid heerst, bedient men zich overal ter wereld van het gevaarlijke wapen van de propaganda, om de mensen in hun godsdienstige of hun a-godsdienstige gevoelens te raken.

Elke menselijke groepering kan naar believen handig gebruik maken van dit wapen, om een beroep te doen op het religieuze gevoelens van een andere groep die om materiële redenen niet in staat is hetzelfde te doen of die dit helemaal niet wenst te doen. Een mens beweert vaak superieur te zijn aan een ander, enkel en alleen omdat hij rijker is. Evenzo hebben bepaalde groeperingen, in de loop van de geschiedenis, zich als Gods uitverkoren volk aangediend of beweerd tot een superieure godsdienst te behoren, louter omdat zij machtiger waren dan hun naburen, die een ander geloof aanhingen. Mensen die in God geloven zouden moeten aanvaarden, dat alle mensen voor God gelijk zijn, onafhankelijk van hun godsdienst. En wat betreft degenen die niet in God geloven, zij zouden moeten inzien, dat zij de wereld kunnen meeslepen in een nieuwe moorddadige kruistocht door te spekuleren op de godsdienstige geloofsovertuiging van anderen.

Voor de arabische wereld bestaat een goede godsdienst in een godsdienst die de mensen aanspoort tot welwillendheid en tot wederzijdse verdraagzaamheid.

Daarom zou dhr. Baroody graag zien, dat de verklaring van de Commissie zo ruim mogelijk wordt opgesteld, en dat alles achterwege wordt gelaten wat tot voorwendsel kan dienen, om voedsel te geven aan haatgevoelens en gevaarlijke meningsverschillen zou kunnen aanwakkeren.

De delegatie van Saoedi-Arabië zou zelfs bereid zijn om met art. 19 in te stemmen, op voorwaarde dat men de volgende passage schrapt: "de vrijheid om van godsdienst te veranderen of van geloof, enz."

De delegatie had trouwens zelf al een voorstel tot wijziging van het betreffende artikel ingediend, nl.: "het tweede gedeelte van dat artikel weglaten vanaf de woorden:" dit recht houdt in.....", en alleen het eerste gedeelte te handhaven, als volgt geformuleerd: "ieder mens heeft recht op vrijheid van gedachte, van geweten en van godsdienst".

Dhr. Baroody wees verder nadrukkelijk op de noodzaak om de vermelding van de vrijheid om van godsdienst te veranderen in art. 19 weg te laten.

In dit verband vroeg hij de franse delegatie of haar regering, alvorens deze tekst toe te staan, eerst wel de mening gepeild had van de moslimgroepen van Noord-Afrika en andere franse gebieden. Of dat de franse regering van plan was om het hun zo maar willekeurig op te leggen. En aan de andere koloniale machten, zoals Groot-Brittannië, België en Nederland, stelde hij de vraag of zij, door dit artikel op te leggen, niet vreesden daardoor de godsdienstige overtuiging van hun moslim-onderdanen te kwetsen.

Tegenover de vertegenwoordiger van Libanon merkte hij op, dat 40% van de Libanezen moslim is, en hij vraagt of hij wel van heel de bevolking mandaat gekregen heeft om art. 19 in zijn totaliteit goed te keuren.

Dhr. Baroody stelt die vraag, omdat hij vernomen had, dat "de Commissie rechten van de mens" diverse godsdienstige organisaties geraadpleegd had.

Bij een nadere analyse van de door hem voorgestelde wijziging, legt hij er de nadruk op dat het geen nut heeft om te spreken over de vrijheid om van godsdienst te veranderen, omdat dit al ligt opgesloten in het beginsel van vrijheid van overtuiging.

Ook maakt dhr. Baroody nog enkele opmerkingen naar aanleiding van een interventie van China. Hij vond het met name nogal heel erg optimistisch, om aan de missionarissen zonder meer de gelegenheid te laten de fouten uit het verleden niet meer te herhalen. Hij twijfelt niet aan de grote integriteit van het merendeel van hen, maar vreest dat zeer velen onder hen toch een instrument dreigen te worden van bepaalde buitenlandse politieke elementen.

De delegatie van Saoedi-Arabië hoopt dan ook dat haar gewijzigde tekst geen enkel verzet zal ondervinden, omdat deze alle wezenlijke ideeën bevat van de oorspronkelijke tekst van art. 19.

Bij de stemming over art. 18 onthield Saoedi-Arabië zich van stemming, zoals ook bij de stemming over de Algemene Verklaring van de Rechten van de Mens in haar totaliteit.

Deze houding werd ook in de komende jaren gehandhaafd. Zoals o.a. bleek op 19 nov. 1974 te New York, tijdens een discussie van de "Derde Commissie" over het uitbannen van alle vormen van godsdienstige onverdraagzaamheid.

Dit schijnt volgens de heer Baroody wel een loffelijk streven, maar het opent een weg vol voetangels en klemmen en zal ons in de toekomst voor zeer grote problemen plaatsen.

Toch wordt dit art. 18 aangenomen door de vergadering ondanks vele bezwaren.

Saoedi-Arabië onthield zich van stemming vanwege de onbuigzame houding van sommige afvaardigingen. Ook het zg. godsdienstig artikel van het internationale Pact voor burgerlijke en politieke rechten werd vervolgens aangenomen, omdat verscheidene legaties de gevaarlijke aspecten ervan niet onderkenden.

Algemene overeenstemming kwam tot stand over de vrijheid van gedachte, van geweten en van godsdienst, maar talrijk waren degenen die bezwaar hadden tegen de vrijheid om van godsdienst en overtuiging te veranderen, omdat sommige godsdiensten geen missionarissen ter beschikking hebben.

Verdraagzaamheid is ondeelbaar en een formulering, die sommige godsdiensten in een onvoordelige positie brengt, is op zich discriminerend.

Godsdienst is een persoonlijke en subjectieve kwestie. Aan godsdienst wordt vorm gegeven door culturele voorschriften, door gebruikelijke houdingen en door een moraal-code; er bestaat een innig verband tussen inhoud en vormgeving. Het volstaat niet voor een mens om te verklaren dat hij een godsdienst aanhangt en tegelijkertijd hebzuchtig, eerzuchtig en ijdel te blijven. Verdraagzaamheid is geen kwestie van wetgeving, maar het moet de mens, van jongs af aan, aansporen tot gematigdheid op alle gebied en tot een volhardend pogen om de begeerlijkheid te boven te komen.

De landen van het Midden-Oosten kunnen bogen op een lange ervaring met godsdienstkwesties en drie grote godsdiensten vinden daar hun oorsprong. Dat bevestigde dhr. Baroody, zoals hij zei, juist in zijn overtuiging dat godsdienstvrijheid niet in een wetboek kan worden vastgelegd. De samenstellers van het document A/C.3/L/2131 komen allemaal uit een homogene maatschappij, die genoemde ervaring mist. Daarom verzoekt dhr. Baroody om zich te beperken tot de uitbanning van onverdraagzaamheid op andere terreinen, zoals b.v. de opvoeding. Voor tastbare zaken kun je reglementen opstellen, maar niet voor de godsdienst. De initiatieven daartoe zijn dermate onuitvoerbaar, dat een officiële verklaring in deze wel zonder effect moet blijven en nooit tot een daadwerkelijke overeenkomst kan leiden, gezien de bestaande verschillen tussen de godsdiensten. En wel op alle terreinen, zoals b.v. geweten, normen, praktijken en zelfs de moraal-leer. Een groot aantal godsdiensten predikt reeds liefde, barmhartigheid, rechtvaardigheid en nederigheid, maar die beginselen kunnen niet in praktijk gebracht worden en kunnen niet opgelegd worden aan de mensen door middel van officiële verklaringen.

Daarom dringt dhr. Baroody er op aan, om nog eens na te gaan of het plan voor zo'n verklaring wel opportuun is, teneinde de zware financiële consequenties te voorkomen, die zijn research-werk en de verdere uitwerking daarvan met zich mee zouden brengen voor de Verenigde Naties.

Standpunt van Iran.

Een soortgelijk standpunt wordt ingenomen door een vooraanstaand persoon uit Iran, neergelegd in een moslim-commentaar op de "Verklaring van de Rechten van de Mens".

"Volgelingen van een godsdienst die fundamenteel in strijd is met de Islam hebben geen wettig recht op godsdienstvrijheid in de moslimlanden of in landen met een Islam-regering, met name degenen die de verdwijning van de Islam eisen".

"Een regering die niet is gegrondvest op een moslim-basis en die niet de Islam belijdt, kan niet de leiding hebben in een Islamland. Wanneer derhalve één van de regeringsleiders een niet-moslim is, dan is zo'n regering duidelijk onwettig". De Koran zegt: "God geeft de ongelovigen geen enkel middel in handen om gelovigen de baas te worden". (Koran IV, 141).

"In de Islam zijn godsdienst en politiek nauw verbonden. De regering kan niet gescheiden zijn van de officiële godsdienst. Daarom moet alle propaganda voor een andere godsdienst dan ook verboden worden, als strijdig met het canonieke recht en het staatsrecht".

Er bestaat eveneens bezwaar tegen het gedeelte van het artikel namelijk over de vrijheid om van godsdienst te veranderen. En wel in hoofdzaak omdat iemand die tot het hart van de Islam is doorgedrongen, wel verplicht is om haar superioriteit boven alle andere godsdiensten te erkennen. Iemand die derhalve de Islam afzweert, toont door heel zijn houding dat zijn hart zich heeft afgekeerd van de morele en geestelijke waarheden".

"Het is vanzelfsprekend dat wanneer iemand een andere godsdienst afzweert, om het hechte geloof van de Islam te omhelzen, dan is zo iemand welkom en wordt hij gerespecteerd, maar een afvallige van de Islam maakt zich schuldig aan geloofsafval en valt onder de veroordeling, uitgesproken door de heilige Koran: "Zij, die ongelovig zijn geworden na geloofd te hebben en daarna nog toenemen in ongelof, niet zal hun bekering worden aangenomen. En diegenen zijn de dwalenden". (Koran III, 90, vert. J. Kramers).

En in Koran IV, 137 (vert. J. Kramers): "Zij, die geloven en daarna ongelovig worden en daarna weer gelovig en daarna weer ongelovig en daarna nog toenemend in ongelof, niet is Allah zo, dat Hij hun vergeven zal en niet, dat Hij hen langs een rechte weg zal leiden."

De eerste veroordeling slaat op de afvallige die zijn geloof verloochent. De tweede op de afvallige die zijn staatsburgerschap verloochent.

"Voor de eerste is geen berouwvolle terugkeer mogelijk, omdat hij zijn oorspronkelijk geloof en zijn traditionele filosofie heeft verloochend. Hij is als een ziek lidmaat van het politieke lichaam, dat ongeneeslijk afsterft en alleen nog maar geamputeerd kan worden; hij dient te sterven."

Volgens de canonisten is een publieke of nationale afvallige, iemand die in een ander geloof is geboren, daarna moslim geworden en vervolgens de Islam weer afzweert. Men moet hem gedurende drie dagen proberen te overtuigen om terug te keren. Als hij zich niet gewonnen geeft en er geen enkele hoop meer is op bekering, moet hij ter dood gebracht worden. Toont hij berouw, om vervolgens toch weer af te vallen..... dan is er geen berouwvolle terugkeer meer mogelijk en moet hij ter dood gebracht worden. De canonieke wetten zijn op dat punt zeer strikt".

Die verklaringen zijn nogal categorisch, maar de geest strookt wel met het theologisch denken van de Islam.

Toch aarzelen sommige regeringen om zo radikaal op te treden in een wereld die steeds meer het pluralisme huldigt. Senegal is daarvan al een heel typisch voorbeeld. Zijn bevolking, voor het merendeel moslims, heeft toch een christen herkozen als President van de Republiek.

De Islam, zoals de andere godsdiensten, kan niet ontkomen aan de konfrontatie met een wereld, waarin het godsdienstig fundamentalisme aan het verdwijnen is. Haar duidelijk streven om prioriteit te geven aan de geestelijke waarden verdient op zich zeker alle lof. Maar men zou zich de vraag kunnen stellen of dwang het beste middel is, om dat doel te bereiken, hetzij dwang toegepast wordt binnen de nationale grenzen of in internationale besluiten wordt ingebouwd.

Comprendre nr. 78

van 29 december 1978.

II DE ISLAM EN GODSDIENSTVRIJHEID.

(Interview van P. Lanares op de Theologische Faculteit van de Al Azhar-universiteit te Caïro. De antwoorden zijn samengebundeld, omdat diverse personen min of meer als groep reageerden)

Vraag: Ik zou graag de reden willen weten waarom de Islam niet toestaat dat moslims hun godsdienst verlaten, maar wèl dat christenen of niet-gelovigen moslim worden?

Antwoord: De wezenlijke reden is dat de islamitische godsdienst de andere godsdiensten erkent. Iemand die moslim wordt moet geloven in de waarheid van de christelijke godsdienst en van de joodse godsdienst, met dien verstande dat hij de essentie van die godsdiensten aanvaardt. De andere godsdiensten daarentegen zoals het christendom en het jodendom erkennen de Islam niet. Aangezien de Islam de laatste godsdienst is in de geschiedenis is het de Islam die alle godsdiensten omvat die eraan vooraf gingen. Op die grond erkent de Islam de authentieke waarheden zowel van de christelijke als van de joodse godsdienst. En omdat de Islam de laatste in volgorde is en alle andere godsdiensten insluit, is het dus noodzakelijk moslim te zijn. Iemand die moslim is, bezit een hogere waardigheid; het is hem niet geoorloofd die prijs te geven.

Vraag: Maar welke rol speelt dan het persoonlijk geweten? Veronderstel dat iemand moslim wordt, en dan tot de overtuiging komt dat dit geloof niet strookt met zijn inwendig leven en dus wil terugkeren naar zijn vroegere godsdienst?

Antwoord: Iedereen is in het geloof vrij. Als een moslim christen wil worden, laat hem dan christen worden. De Islam is een overtuiging en God dwingt niemand.

Vraag: En toch heeft men in 1977 in het egyptische parlement een wetsvoorstel ingediend die afvalligheid van de Islam met de dood straft.

Antwoord: Dat wetsontwerp is dan ook niet aangenomen, omdat het niet strookt met de ware geest van de Islam.

Vraag: In de Verenigde Naties heeft men lang gediscussieerd over het recht van ieder mens om van godsdienst te veranderen. Welnu, de arabische afgevaardigden hebben hun stem onthouden aan het artikel 18 dat gaat over de godsdienstvrijheid juist vanwege dit recht.

Wat kan daar de dogmatische motivering van zijn?

Antwoord: De christen of de jood kent, vòòr zich te bekeren tot de Islam, heel goed de waarheid van de moslim-godsdienst, en is volledig overtuigd van de echtheid van die godsdienst, op grond dat deze de laatste is in de geschiedenis. Is hij eenmaal moslim geworden en zweert hij vervolgens de Islam af, dan wordt hij voor de moslims een gevaarlijk element, want hij zou voor zijn zwakkere broeders een aansporing kunnen betekenen, om ook de godsdienst de rug toe te keren. De christen en de jood hebben alle vrijheid om christen of jood te zijn. Worden zij moslim, dan is dat zonder enige dwang; niemand verplicht hen daartoe. Maar als zij dan weer tot hun oorspronkelijke godsdienst willen terugkeren, moeten zij eerst voor een commissie verschijnen, die hun naar de reden vraagt die hen ertoe gebracht heeft de Islam afvallig te worden. Blijven zij bij hun besluit, dan is de beslissing aan genoemde commissie. Zij worden een gevaar voor de moslims, die dan ook vrij zijn hun daarvoor een passende straf op te leggen. Wat a-religieuzen of mensen van een andere overtuiging of ideologie betreft, b.v. communisten, die gaan vrij uit, aangezien zij zich naar uiterlijke schijn moslim noemen.

Vraag: Zojuist zeiden wij dat alles aankomt op overtuiging, op oprechtheid; maar als er geen overtuiging meer aanwezig is, waartoe dient zijn verantwoording dan nog?

Antwoord: Zo iemand (a-religieus of communist) noemen wij een opstandige gelovige.

Vraag: Hij is toch geen gelovige meer, want hij gelooft niet.

Antwoord: Hij maakt deel uit van de godsdienst maar komt de voorgeschreven verplichtingen niet na.

Vraag: Is de verwereldlijking ook al niet een beetje doorgedrongen in de moslim-samenleving? Als wij b.v. de vrouwenemancipatie bekijken, gaat die ontwikkeling zich niet steeds duidelijker aftekenen?

Antwoord: De door u gesignaleerde feiten willen nog niet zeggen dat de Islam ook die ogenschijnlijkheden erkent. Het is maar een kwestie van individuele gedragingen. Ieder is daar persoonlijk verantwoordelijk voor uit hoofde van zijn geloof in een enige God en in zijn profeet Mohammed. Persoonlijk gedrag is een individuele zaak, zelfs als het strijdig zou zijn met de leer. De Islam-leer is immers heel iets anders dan de gedragingen van de moslims. Ware moslims zijn zij die de voorschriften van de Islam strikt en trouw naleven. Maar er zijn er inderdaad die dat niet zo nauw nemen. Dat zijn dan wel moslims, maar geen praktizerende gelovigen. Godsdienst en voorschriften van de Islam zijn dus één zaak, en het individuele gedrag van de moslims een andere. Maar het blijven moslims.

III DE HOGE RAAD VOOR MOSLIMZAKEN.

De Hoge Islamitische Raad voor godsdienstzaken van de arabische republiek Egypte heeft tot taak: de Islamcultuur te verspreiden, het godsdienstig geweten alert te maken en de islamitische godsdienst te verklaren. Dit geschiedt op wereldschaal en door zeer gespecialiseerde commissies: universiteitsprofessoren, professoren van de Azhar, rechtsgeleerden en experts in diverse wetenschappen.

Hun taak omvat vooral:

1) Publicatie in de arabische taal van moslimtijdschriften met cultureel en educatief karakter.

Vertaling van een selectie van artikelen hieruit in engels, frans, spaans, duits, urdoe, indonesisch, portugees, alsook in afrikaanse talen zoals hawsa, bambara, foelani, wolof en swahili.

2) Een verklaring van de heilige Koran te geven, die voor iedereen toeganke-lijk is. Een vertaling ervan te maken in levende talen vooral in de islamlan- den. En enkele Koranverzen van een meer wetenschappelijk commentaar te voor- zien, om zodoende de wonderbaarlijke macht van de heilige Koran duidelijk te laten uitkomen.

3) De aandacht vestigen op de echte "Hadith" van de profeet, en deze voor- zien van een kort en wetenschappelijk commentaar.

4) De uitbreiding van de islamitische godsdienst in de wereld; het opsporen van duidelijke aanvallen tegen de Islam, om die tijdig te kunnen afweren en de Islam te verdedigen tegen de leugenachtige aantijgingen. De Raad heeft ook als taak elke aktiviteit aan te moedigen, die instemt met de Islam.

5) Het geestelijk erfdeel van de Islam tot nieuw leven brengen en dit op een intellectuele manier te presenteren, opdat men er gemakkelijker zijn voordeel mee kan doen.

6) Uitgave van encyclopedieën over verschillende islamitische wetenschappen. Er bestaan reeds 10 delen van de encyclopedie over de moslim-leer, die naar voorzien uit 50 delen zal bestaan.

7) De studie van de heilige Koran bevorderen in alle moslim-landen. In het bestek van deze taakstelling is reeds verschenen de "gepsalmodieerde Koran", zoals de "Moegawad-Koran" en de "Koran met uitleg". Ook bestaan er grammofoonplaten voor onderricht in het gebed in een groot aantal levende talen en plaatselijke dialecten.

8) Het bestuderen van de maatschappelijke positie van de moslims en daarover rapporten te publiceren.

9) Samenwerking in diverse landen met organisaties die dezelfde doelstelling hebben als de Hoge Raad.

10) Uitgave van de rubriek "Mimbar el Islam" in arabisch, frans, engels, en spaans.

11) Het bevorderen en coördineren van goede betrekkingen tussen de Republiek Egypte en de moslimwereld. B.v. door het ontvangen van presidenten uit de islamwereld of belangrijke personages, zoals ook moslimgeleerden die Egypte bezoeken.

12) Betrekkingen aanknopen met de christenwereld. Deze betrekkingen een blij- vend karakter geven, zodat een voortdurende geestelijke uitwisseling mogelijk wordt. Zo heeft de Raad b.v. al gunstig gereageerd op de oproep van de Paus, in december 1970, door een bezoek te brengen aan het Vaticaan. De Raad stuurt ook afvaardigingen naar de hele moslimwereld, om de Republiek Egypte te vertegenwoordigen bij conferenties en samenkomsten van diverse is- lamitische organisaties en verenigingen in het buitenland.

13) Het uitzenden van missionarissen naar moslimlanden die daarom vragen.

14) Opvang van de internationale moslimjeugd die een bepaald kultureel niveau heeft en studies willen maken van de arabische taal en islamitische wetenschap.

15) Het verlenen van studiebeurzen aan moslimkinderen voor egyptische scholen, instellingen en universiteiten.

De studiekeuze is vrij en bovendien ontvangen zij, voor de hele duur van hun verblijf, geneeskundige en maatschappelijke bijstand.

16) Financiële bijstand verlenen langs de kanalen van het Ministerie van Financiën.

17) Verschillende mogelijkheden bieden voor deskundig advies. Sommige regeringen van moslimlanden vragen dan ook b.v. om bekwame ingenieurs te sturen, die een ontwerp hebben te maken voor de bouw van moslimcentra, moskeeën enz. Tenslotte het uitzenden van universiteitsprofessoren, met de opdracht in diverse universiteiten culturele programma's op te stellen. De kosten hiervan worden geheel voor rekening van de Raad genomen.

DE ISLAM EN DE GODSDIENSTVRIJHEID

Dr. Syed Aziz Pasha

(Conferentie van de Secretaris-generaal van de verenigde moslim-organisaties in Groot-Brittannië en Ierland, gehouden op het Wereldcongres voor godsdienstvrijheid te Amsterdam in maart 1977)

In naam van Allah, de Almachtige en Allerhoogste, de Schepper en Instandhouder van het heelal, die in zijn goedheid en medelijden heel de schepping tot op de oordeelsdag zal handhaven.

De ernst van het probleem godsdienstvrijheid komt concreet tot uiting in het feit dat alle gelovigen het met elkaar eens zijn om het bestaan van een Schepper te erkennen, die in zijn almacht het lot van de mensheid in handen heeft. En dat er geen vrede en eendracht tussen de mensen kan bestaan tenzij men een juist idee heeft van de ware verhouding tussen de mens en zijn Schepper. Tenslotte behoort het tot de verantwoordelijkheid van de mens om zijn plichten ten opzichte van God te vervullen.

Ook wordt algemeen aangenomen dat de menselijke geest ingrijpend wordt beïnvloed door zijn levensmilieu.

Eveneens is men overtuigd dat de mens in de loop van zijn leven bepaalde waardevolle inzichten verwerft en ontwikkelt, waarvan hij moeilijk afstand kan doen, zelfs als hij bemerkt dat dit een averechtse uitwerking heeft op zijn medemensen. Deze ingebakken oordelen over de menselijke waarden zijn dan ook de grondoorzaak van allerlei wrijvingen, vooral als de waarheid daarbij in het geding komt die dan het idee oproept om zijn houding en aspiratie te wijzigen.

Alvorens de moslim-visie op de godsdienstvrijheid te bespreken, zou ik eerst een samenvatting willen geven van de enkele principiële vooronderstellingen die een sterke invloed hebben op de moslim-mentaliteit.

Dat is belangrijk en nuttig om daardoor bepaalde misverstanden uit de weg te ruimen die betrekking hebben op de moslimse manier om de kwestie van godsdienstvrijheid aan de orde te stellen.

1)- De moslim gelooft dat de H. Koran waarachtig en letterlijk het woord is van Allah, Schepper en Instandhouder van het heelal. Bij gevolg is de moslim dan ook verplicht tot strenge naleving van alle in dat boek vermelde grondbeginselen.

2)- Hij gelooft dat het profetisch karakter van Mohammed (dat de vrede en de zegen van Allah op hem rust) gelegen is in het sluitstuk te zijn van alle profeten. Dat verplicht hem te geloven in de profeten die Mohammed voorafgingen sinds Adam, Abraham, Mozes en Jezus (dat de vrede en de zegen van Allah op hen allen ruste!).

3)- Een moslim gelooft ook in de broederlijke gemeenschap van het mensdom.

Dat wil zeggen, dat alle mensen afstammen van een gemeenschappelijke voorvader, nl. van de profeet Adam en zijn vrouw Eva (dat de vrede en de zegen van Allah op hen ruste!).

4)- Hij gelooft in een eeuwig leven hiernamaals. Deze aardse fase is van voorbijgaande aard en is bestemd om de mens de gelegenheid te geven uit vrije wil aan Gods geboden te gehoorzamen en Zijn naam op aarde te verheerlijken.

5)- Hij gelooft dat er twee krachten op de mens inwerken: de kracht van Allah, die de mens in staat stelt het kwaad te verwerpen en de geest te doen zegevieren over de vleselijke instincten; en de kracht van Satan, die de zielen tracht te bezoedelen door hen aan te zetten de geboden van Allah te overtreden en hen zodoende in de hel te storten.

Deze twee krachten staan tegenover elkaar, want toen de duivel, na de schepping van Adam, tot het eeuwige vuur werd veroordeeld, besloot hij Adam's nageslacht op een dwaalspoor te brengen en hen mee te sleuren in het kwaad.

6)- Hij gelooft dat het doel van de openbaring van Allah in samenvatting is terug te vinden in de Koran, en dat bijgevolg de leiding die erin gegeven wordt van toepassing is voor heel de wereld en van kracht zal zijn tot op de dag van het laatste oordeel.

Dit geloof houdt duidelijk in, dat de moslim al de openbaringen van Allah aanvaardt, die door de voorafgaande profeten zijn overgeleverd, d.w.z. de Psalmen, de Torah en het Evangelie.

7)- Tenslotte gelooft hij dat de profeet Mohammed (moge de vrede en de zegen van Allah op hem rusten) door Allah is gezonden als profeet voor de hele wereld, terwijl de zending van de andere profeten slechts bestemd is voor bepaalde delen van de wereld.

Deze opmerkingen lijken mij nuttig voor een goed begrip hoe de moslim denkt over de kwestie van godsdienstvrijheid.

Voor al het eerste punt (de goddelijke oorsprong van de Koran) omvat al de overigen en reikt zelfs veel verder.

Uitgaande van het feit dat de Koran de basis vormt van het moslim-geloof, lijkt het mij goed nog een stap verder te gaan. Waarom gelooft de moslim blindelings dat de heilige Koran het letterlijke woord van Allah is?

Omdat hij geopenbaard werd aan de profeet Mohammed gedurende de 33 jaren van zijn leven als profeet.

Van Mohammed was bekend dat zijn litteraire deskundigheid in de arabische taal nogal gebrekkig was. Zijn tijdgenoten daarentegen stonden juist wel bekend om hun beheersing van die taal en hun spreekvaardigheid. En het feit dat deze tijdgenoten die de profeet aanvankelijk vervolgden, zich genoodzaakt zagen de goddelijke oorsprong van de heilige Koran aan te nemen louter op grond van de litteraire verdiensten, is wel een duidelijke bevestiging van de echtheid en de afronding van het openbaringsgebeuren.

Veertien eeuwen zijn verstreken sinds die openbaring en tot op de dag van vandaag is er geen woord geen jota of stip gewijzigd.

Meer dan achthonderd miljoen moslims in de hele wereld zeggen hun dagelijkse gebeden in de oorspronkelijke taal, nl. het arabisch.

Dit heilig Boek bleef de eeuwen door ongeschonden, ondanks de wisselvalligheden waarmee de moslims te kampen hebben gehad. Onze niet-moslimvrienden zouden derhalve moeten begrijpen hoe gehecht de moslim is aan de heilige Koran.

Voor ons is het van belang om de inhoud van de Koran te kennen.

Aan de basis staat als gegeven dat de Koran het profetisch karakter van Mohammed als waarachtig erkent. Hij is de laatste profeet en gezondene met als opdracht het mensdom tot gids te dienen. Maar ook de profetische zending en de openbaringen van de voorafgaande profeten worden door de Koran bevestigd.

Ook vindt men in de Koran voorschriften voor de zuiverheid van de eredienst, met name de aanbidding van Allah alleen. Vervolgens geeft de Koran opheldering over de verkeerde opvatting van de geboorte van de profeet Jezus en verklaart onomwonden dat hij een profeet van Allah is en niet zijn zoon. De Koran hecht ook grote waarde aan het leven hiernamaals en waarschuwt de mens voor de kuiperijen van Satan, die als enig doel heeft de mensen af te keren van het goede door hen aan te zetten de geboden van Allah te overtreden.

Maar dat is nog niet alles. De heilige Koran heeft in het menselijk denken zo'n omwenteling teweeg gebracht, dat zijn weldadige invloed nog tot op de dag van vandaag wordt gevoeld.

Zo waren b.v. de Arabieren, in het Arabië van vòòr de Islam, grondig verdeeld onder elkaar. Zij leverden onderling strijd op leven en dood en waren ten prooi aan bijgeloof en onwetendheid. Waar zij evenwel de moraal van de Koran als leefregel aannamen, groeide hun eenheid en hun macht. Het bijgeloof werd afgezworen en hun macht kreeg een aanzien als nooit tevoren. De totale onderwerping aan het woord van Allah maakte hen tot baanbrekers op alle terreinen van wetenschap.

Maar vooral dient vermeld te worden, dat de Koran geen gewoon boek is. Ten tijde van de Profeet heeft de Koran het mensdom van de ondergang gered en zelfs nu nog bezit hij de uitzonderlijke kracht om het gevaar van een nucleaire ramp af te wenden. Want de heilige Koran wijst de mens niet alleen op de hoop op eeuwig leven, maar is ook een gids voor het leven van alledag. Wet en rechtspraak vinden daarin hun authentieke bron, bekend onder de naam "sharia" en omvat alle aspecten van menselijk handelen. Hij verschaft niet alleen de richtlijnen voor het gezinsleven, maar ook theorieën inzake politiek, economie en maatschappelijk leven. Daarom behoort een moslim-regering, naar onze mening, in heel haar staatsbestel, rechtspraak en rechtsorde de heilige Koran tot leidraad te nemen.

Onder deze gezichtshoek willen wij nu het onderwerp van de godsdienstvrijheid in de Islam gaan behandelen. Ziehier wat de Koran daarover zegt: Geen godsdienstdwang heeft recht van bestaan. De waarheid is duidelijk onderscheiden van de dwaling. Wie de Taghût loochent en in Allah gelooft heeft het meest betrouwbare houvast dat tegen alles bestand is. God weet en kent alles. God is de grond van hen die geloven. Hij doet hen overgaan van de duisternis naar het licht (Koran II, 256,257).

Hieruit blijkt duidelijk dat de Islam is gegrondvest op de vrijheid van geloof, van geweten en van het woord. Het is inderdaad aan de Koran te danken, dat de mensheid dit recht op godsdienstvrijheid heeft gekregen. Voordien was het ondenkbaar dat een individu of groep het zou wagen om de gewoonten van stam of voorvaderen los te laten. Hoe krachtig de greep van dat beginsel op de menselijke geest is, blijkt wel uit het volgende: gedurende de 700 jaren dat Spanje en Indië onder arabische overheersing leefden, hebben de moslims nooit een poging gedaan hun godsdienst aan anderen verplicht te stellen. De Spanjaarden zijn christen gebleven en o.a. in New Dehli treft men ook nu nog een meerderheid van Hindoes aan.

Maar ook wil de moslim zich in dit opzicht niets te verwijten hebben op de Oordeelsdag, de plicht om de boodschap ook naar de niet-moslims uit te dragen blijft gehandhaafd.

De heilige Koran zegt:

De waarheid gaat van God uit, gelove wie wil! Ongelovig blijve wie wil!
Voor wie ongerechtigheid bedrijven, hebben wij een vuur bereid, waarvan de vlammen hen zullen benauwen. Als zij om hulp roepen, zullen zij die krijgen, met water dat op vloeibaar metaal lijkt en dat hun gelaat zal verschroeien. Wat een verfoeilijke drank en wat een verfoeilijk verblijf! (Koran XVIII,29)

De gevolgen van het verwerpen van de waarheid (de heilige Koran) zijn derhalve duidelijk omschreven, en de moslim is verplicht deze waarschuwing aan heel de mensheid over te brengen. Zoals reeds gezegd is zal een gelovige moslim uit broederlijke liefde en vanwege de gemeenschappelijke voorvader die alle mensen bindt als van nature er toe aangespoord worden om zijn medemensen voor de verleidingen van Satan te behoeden en hen begeleiden op de weg naar het eeuwig geluk.

De grenzen waarbinnen hun bemoeienis beperkt moet blijven worden nauwkeurig aangegeven, de plicht van de moslim bestaat eenvoudig hierin: te waarschuwen en bij verzet zijn wil niet op te leggen. Het gebruik van geweld, onder welke vorm dan ook, verkracht het wezenlijke doel van de openbaring.

Allah is de Schepper van alle menselijke wezens, en het gezag over de andere schepselen, dat God aan de mens geeft moet hij in gelijkvormigheid aan diens wil uitoefenen. De Islam erkent geen scheiding van Kerk en Staat, maar waarborgt aan minderheden toch het recht om de godsdienst van hun keus te volgen. De moslimleiders hebben dat recht derhalve gewaarborgd vanaf Aurangazeb, de laatste indo-mongoolse leider. Deze kreeg uit de staatskas zelfs bouwterrein en geld toegewezen om Hindoe-tempels te bouwen.

Dat alles wil nogmaals niet zeggen dat de moslim zijn godsdienst niet kenbaar moet maken aan niet-moslims. Het blijft zijn plicht om zijn levenswijze, zijn moraal en zijn ethische principes voor te houden; aan volkeren die grotendeels ontaard zijn door een toenemend materialisme dat alle geestelijke waarden dreigt te verstikken. Aangezien alle mensen een gemeenschappelijke stamvader hebben, zou er toch feitelijk ook een gemeenschappelijke binding moeten zijn die alle mensen bijeenbrengt in één zelfde eredienst aan de éne ware God. Elke noemenswaardige afwijking van de geldende voorschriften kan een bron van verwarring betekenen.

De Koran verklaart bovendien uitdrukkelijk:

Hij heeft ulieden van de godsdienst voorgeschreven dat wat Hij opgelegd had aan Nûh, en wat Wij aan u geopenbaard hebben, en wat Wij opgelegd hadden aan Ibrâhîm en Mûsâ en 'Isâ: Houdt de godsdienst in stand en maakt geen verdeeldheid onder ulieden daarover. (Koran XLIII, 13).

Vanaf Adam tot op de dag van vandaag blijkt duidelijk de wil van Allah, dat er één godsdienst behoort te zijn voor heel de mensheid. Maar welke godsdienst is dat dan? Wij citeren weer de Koran:

De godsdienst bij Allah is de Overgave (= Islam). En niet hebben van mening verschild zij, aan wie de Schrift gegeven was, dan nadat tot hen de kennis was gekomen, uit naijver onderling. (Koran III, 19).

Het is de Islam (= Overgave) die sinds Adam de beweegkracht is geweest van alle profeten. Dat betekent dat Noë, Abraham, Mozes en Jezus, evenals Mohammed, moslims waren. U zult misschien denken dat ik hier blijf geef van een dogmatische geest. Maar de grote filosoof Goethe heeft ooit gezegd: "Als Islam betekent "overgave aan God", zijn wij dan soms niet allemaal moslims?" Letterlijk genomen wil dit zeggen dat een gelovige totaal onderworpen zou moeten zijn aan zijn Schepper. Alleen zò zou het ware doel van zijn schepping verwerkelijk zijn, en zou de dankbaarheid voor alle ontvangen zegeningen tot uitdrukking kunnen komen.

Laten we hierop aansluitend het volgende vers van de Koran citeren:

Wensen zij dan iets anders dan de godsdienst van Allah, terwijl toch aan Hem zich overgegeven hebben al wie in de hemelen en op aarde zijn, vrijwillig en onvrijwillig, en zij tot Hem zullen worden teruggevoerd?

Zeg: Wij geloven aan Allah en wat op ons is nedergezonden, en wat nedergezonden is op Ibrâhîm en Ismâ'îl en Ishâk en Ja'kûb en de Stamvaders en wat gegeven is aan Mûsâ en 'Isâ en de Profeten vanwege hun Heer.

Wij maken geen onderscheid tussen één van hen, en wij zijn aan Hem overgegeven.

Maar wie iets anders dan de Overgave tot godsdienst wenst, van hem zal niets aangenomen worden en hij behoort in het latere leven tot de verliezers. (Koran III, 83-84-85).

Deze verzen laten de natuurlijke geneigdheid van alle schepselen uitkomen om zich aan de wil van God te onderwerpen. Alleen de mens, toegerust met een zekere mate van vrijheid, werd oorzaak van wanorde door ongehoorzaamheid aan zijn Schepper. Door steeds te herhalen dat alle profeten de Islam beleden hebben, bedoelt de Koran een basis te leggen waarop de mensheid zich kan verenigen om de voorrang van de geest boven het lichaam veilig te stellen. De moslim bestrijdt onophoudelijk de tegenstellingen in de menselijke gedragingen, die voeren tot verkrachting van de rechten van de onderdrukten door hen die de macht in handen hebben.

Als een mens weigert zich aan Allah te onderwerpen, wordt hij ipso facto onderworpen aan Satan. Er bestaat geen tussenweg. De gevaren voor storing van het gezonde evenwicht die uit die starre houding voortvloeien, zijn niet te overzien. Dat kan leiden tot onmenselijke verhoudingen tussen individuele mensen onderling tot en met soortgelijke gevolgen op internationaal niveau, die in staat zijn onze hele planeet mee te sleuren in een verschrikkelijke catastrofe. De prediking van de Islam, die probeert het evenwicht in stand te houden tussen godsdienstvrijheid en internationale vrede en gerechtigheid, laat zich gemakkelijk voorspellen. Onder het mom van godsdienstvrijheid mag het recht van het individu op een waardig en eervol bestaan niet op het spel gezet worden.

In onze tijd, met de grote kloof tussen rijke en arme landen, kan het begrip godsdienstvrijheid niet in haar ware gedaante aan de orde gesteld worden. Men moet zich eerst afvragen of het moreel aanvaardbaar is, dat een rijk mens zou proberen om een hongerlijder voor zijn standpunt inzake godsdienstige overtuiging te winnen. De menselijke waardigheid eist ongetwijfeld dat de hulp aan noodlijdenden zonder voorwaarde wordt verleend. Als gelovigen rust op ons de gezamenlijke verantwoording om, met de inzet van al onze hulpbronnen, armoede en ziekte overal ter wereld uit te bannen. Eerst als een mens in zijn meest elementaire levensbehoeften kan voorzien, zal hij pas in staat zijn om zijn verstandelijke vermogens behoorlijk te gebruiken en de godsdienst te kiezen die hem de juiste toeschijnt.

Maar godsdienstvrijheid toestaan aan een minderheidsgroepering, die onmachtig is om een leven te leiden volgens haar godsdienstige overtuiging, heeft volgens mij geen enkel nut.

In Groot-Britannië hebben wij de regering gevraagd om erkenning van de rechten van het moslim-gezin. Volgens ons is de Islam van ingrijpende invloed op alle terreinen van het menselijk leven. Een gedeeltelijke toepassing van de moslimwet doet geen recht aan zijn innerlijke kracht die het een samenleving mogelijk maakt zich in gelijkheid te ontwikkelen.

Zo verbiedt de Islam b.v. alle woekerwinst, inclusief bankzaken. De Islam verbiedt eveneens uitbuiting van de armen door de rijken.

Tegenwoordig geven sommige godsdienstige leiders een uiteenlopende uitleg aan het woord "woekerwinst" en stellen bankbelangen op een lijn met loon voor arbeid. Het resultaat is catastrofaal gezien dat het internationale monetaire stelsel op instorten staat. Daarom willen wij in Groot-Britannië een bank oprichten die geen rente vraagt. Zo proberen wij het weldadige effect aan te tonen van een afnemende inflatie en daarmee het geluk van de mensen te dienen.

Ik stel er prijs op nogmaals te benadrukken dat de Islam met alle kracht het recht beschermt om, met volle kennis en vrije wil, een godsdienstige keuze te doen. De Islam kent de mens ook het recht toe te voorkomen dat die vrijheid misbruikt wordt ten nadele van de mensheid in het algemeen.

Maar het is niet voldoende godsdienstvrijheid te prediken, vooral niet met betrekking tot minderheden. Het gaat vooral om het voorbeeld van een zeker aantal gelovigen; immers daaraan zal men de ware merites van de godsdienst kunnen beoordelen.

Wij zijn overtuigd dat de Islam aan de maatschappij van vandaag een geloofwaardig alternatief biedt op geestelijk, politiek en economisch terrein, want het actuele systeem is een fiasco gebleken in het nastreven van een waardig en eerzaam bestaan.

Maar wat nog veel belangrijker is: de Islam brengt de ware verhouding tot uitdrukking tussen de mens en zijn Schepper, die alleen een duurzame vrede kan schenken aan de wereld en een eeuwig geluk in het leven hiernamaals.

UITREKSEL UIT DE GRONDWET VAN ARABISCHE STATEN

- Algerije: - de Islam is staatsgodsdienst en het uiteindelijke fundament van haar grondwet - art. 4 (8 september 1963).
- Egypte: - de Islam is staatsgodsdienst. De islamitische jurisprudentie is de voornaamste bron van de wetgeving - art. 2 (2 september 1971).
- Eenheid van de Arabische Emiraten: - de Islam is van overheidswege de erkende godsdienst en de islamitische jurisprudentie is de voornaamste bron van wetgeving.
- Iran: - de Islam, volgens de voorschriften van de Shi'a, de nationale godsdienst -. Uitgangspunt van de constitutionele wet van 6 aug. 1906 en bevestigd door een toegevoegd artikel en aangenomen 8 mei 1949.
- Irak: - de Islam is staatsgodsdienst - art. 4 (16 juli 1970).
- Jordanië: - de Islam is staatsgodsdienst - art. 2 (8 januari 1952).
- Koeweit: - de Islam is staatsgodsdienst en de islamitische jurisprudentie is voornaamste bron van haar wetgeving - art. 2 (2 november 1962).
- Libye: - de Islam is staatsgodsdienst - art. 2 (2 december 1969).
- Marokko: - de Islam is staatsgodsdienst - art. 6 (10 maart 1972).
- Pakistan: - geen enkele wet mag onverenigbaar zijn met de Islam - art. 5 (1 maart 1962).
- Soedan: - in de democratische republiek van de Soedan bestaat alleen de islamitische godsdienst. De samenleving wordt geleid door de Islam, de godsdienst van de meerderheid - art. 16 (14 april 1973).
- Tunesië: - de Islam is staatsgodsdienst - art. 1 (1 juni 1959).
- Zuid-Yemen democratische volksrepubliek: - de Islam is staatsgodsdienst - art. 16 (30 november 1970).

REDAKTIE:

- P. Backx, Witte Pater, in dienst van de Cura Migratorum. Eindredakteur.
adres: Kruiskampsingel 365, Den Bosch tel 073-135926
- J. Slomp, predikant in algemene dienst van de Gereformeerde Kerken.
adres: Dienstencentrum P.B. 202 Leusden tel.033-43244
- J. Rijk, secr. van het R.K. Vreemdelingen Pastoraat.
adres: Hinthamerstraat 177 Den Bosch tel 073-145159
- G. Linssen, provinciaal van Scheut.
adres: Sparrendaalseweg 5 Vught tel 04118-1217
- H. Obdeijn, wetensch. medewerker in Gesch. Universiteit Nijmegen.
adres: Weth. Broekmanstraat 47 Weurt-Beuningen tel 08897-3359

Hieronder vindt u nog een toevoeging aan de artikelen in dit nummer inzake de Islam en de godsdienstvrijheid.

BIJDRAGEN TOT BETER WEDERZIJDS BEGRIP

In het voorjaar vond in Chambésy bij Genève een bijeenkomst plaats waarbij christenen en moslims beraadslaagden over de onderlinge kontakten. Naast vertegenwoordigers van de Wereldraad van Kerken en van het vaticaanse secretariaat voor niet-christelijke godsdiensten waren hier moslims aanwezig, afkomstig uit verschillende landen en namens verschillende organisaties.

Gesproken werd niet alleen over de verbetering van de onderlinge kontakten en verstandhouding maar ook over gezamenlijke actie voor wat betreft de rechten van de mens en de samenwerking tussen de volken.

Afspraken zijn gemaakt om dit in konkrete projecten uit te werken.

In dit verband kan ook gewezen worden op een belangrijk tijdschrift dat sinds 1975 te Rome verschijnt onder de titel "Islamochristiana". Het wordt uitgegeven door het pauselijk instituut voor arabische studiën. Het is de bedoeling, dat van dit tijdschrift naast deze engels-franse editie ook een arabische editie gaat verschijnen. Grote aandacht wordt besteed aan kontakten tussen moslims in heden en verleden. Als zodanig is het een waardevolle bijdrage aan een dialoog, die misschien heden ten dage wel bestaat op een niveau van geestelijke leiders maar waarvan de basis nog te smal is. De wederzijdse vooroordelen zijn nog wijd verbreid zoals onlangs nog weer eens bleek uit een artikel in het tijdschrift van de Azhar-moskee te Caïro waar het godsgeloof van de christenen op één lijn werd gezet met dat van polytheïsten.

In een tijd waarin er een duidelijke tendens waarneembaar is van verharding van de eigen standpunten zowel aan moslimzijde (Iran) als christenzijde (Libanon) is het zaak om de verbindingslijnen open te houden.

H. Obdeijn

Aankondiging:

de redactie ontving:

J. Slomp. "De gospel in dispute".

Rome: Islamochristiana IV 1978, 45 pag. (pag. 67-111).

Deze studie over het z.g. evangelie van Barnabas kan worden besteld door f 1.10 over te maken op girorekening 513153 t.n.v. het dienstencentrum van de Gereformeerde Kerken, Burg. de Beaufortweg 18, Leusden.

Wij hopen in een volgend nummer op dit onderwerp terug te komen.

